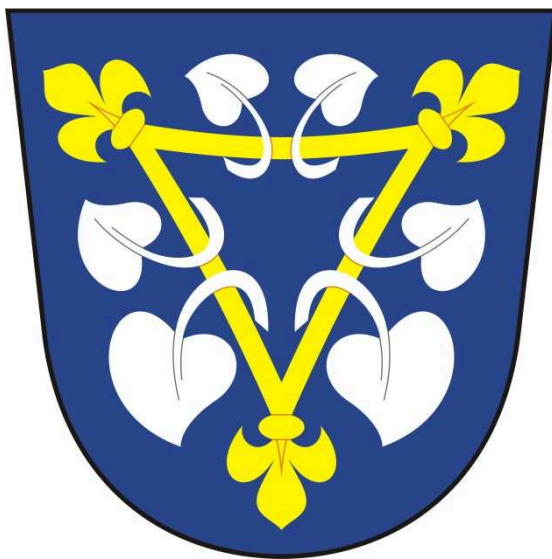

Kronika obce Židněves

**Středočeský kraj
Okres Mladá Boleslav**

Úvod:

Zastupitelstvo obce Židněves svým usnesením č. 6/4/2015 ze dne 21. 9. 2015 jmenovalo kronikářky paní Marii Váchovou, nar. 25. 5. 1940, bytem Židněves 51 a paní Ivanu Ulrichovou, nar. 9. 2. 1952, bytem Židněves 75 a schválilo vedení kroniky v elektronické podobě s následným tiskem očíslovaných listů, které se poté opatří vazbou.

Z dostupných materiálů bylo zjištěno, že kronika obce k roku 2015 se v žádné podobě nedochovala. V archivu obecního úřadu se našly pouze fragmenty záznamů o činnosti různých spolků /Sbor dobrovolných hasičů, Obec baráčníků, TJ Sokol/, které budou použity v následujícím textu kroniky. Dále je v archivu obce seznam čísel popisných, který sepsal Josef Vacek, místní rodák.

Popis obce:

Obec Židněves se nachází ve Středočeském kraji v okrese Mladá Boleslav asi 5 km východně od samotného města Mladá Boleslav. Je situována při hlavní silnici I/16, která směřuje na Jičín a silnici II/280 ve směru na Libáň.

V Židněvsi žije trvale 349 občanů (184 mužů a 165 žen, z toho 66 dětí do 15 let). V obci se nachází celkem 143 objektů s přiděleným číslem popisným - 138 domů je určeno k bydlení a rekreaci - 5 objektů slouží jiným účelům (stav k 31. 12. 2014).

První historická písemná zpráva o obci se datuje k roku 1255, kdy se objevuje název Malhost de Schidinawes na latinské listině, a ta se tak stává prvním dokladem potvrzujícím existenci Židněvsi. Jméno získala obec pravděpodobně podle Židina, svého zakladatele. V historických materiálech se nabízejí i další vysvětlení názvu, např. odvozeniny od slovesa ždátí, tedy přát si nebo čekat. Než se však toto pojmenování ustálilo, objevily se v listinných materiálech mnohé názvy: r. 1302 Zydinawes, r.1397 Zydynyewes, r.1654 Zidnowes, r. 1789 německý překlad Judendorf, r. 1904 Žitnoves a ve 20. století současný tvar Židněves.

Její jméno čteme v listině z 25. 2. 1302, kterou Václav II. povyšuje ves Židněves náležející Beneši z Vartembergu na městečko s tržním právem. Záměr Beneše z Vartembergu se nezdařil, Židněves ve svém vývoji ustrnula a nadále zhruba od roku 1552 je zmiňována již jako součást Březenského panství pánů Bubnů z Litic. Lidé v Židněvsi se většinou zabývali zemědělstvím, až do r. 1781 byli nevolníky, kdy patentem Josefa II. bylo zrušeno nevolnictví. V polovině 19. století došlo v monarchii k rozsáhlým změnám v politické a sociální oblasti. Pro venkovské obyvatelstvo však podstatně důležitější byly reformy, které zrušily robotní povinnosti poddaných. Ve vsích poblíž větších měst v průběhu druhé poloviny 19. století rostl také počet tzv. kovozeďelců, kteří nacházeli uplatnění jako pomocní dělníci v textilním,

potravinářském a později i ve strojírenském průmyslu. V tomto období přibývá i počet samostatných hospodářů. V porovnání s uplynulým obdobím 18. či dokonce 17. století se však životní úroveň venkovského obyvatelstva stabilizovala, což je možné pozorovat i ze statistických ukazatelů pro obec Židněves. Ve vsi žilo nejvíce lidí v roce 1854, kdy měla 499 obyvatel. V roce 1878 tu žilo v 64 domech 450 lidí, v roce 1886 v 74 domech 421 obyvatel, v roce 1907 v 79 domech 405 lidí. Do tohoto období spadá i vznik větrného mlýna, a to v lokalitě zvané „Horka“, ve kterém se skutečně mlelo obilí, a jehož fotografie se nachází v archivu technického muzea v Praze. Po rozepřích s majitelem pozemku a následujícím soudním sporu byl mlýn neudržován a v roce 1892 došlo k jeho zřícení. Dřevěná budova větrného mlýna již nebyla nikdy obnovena.

Za první republiky v roce 1930 žilo v obci rovných 400 lidí ve 102 domech.

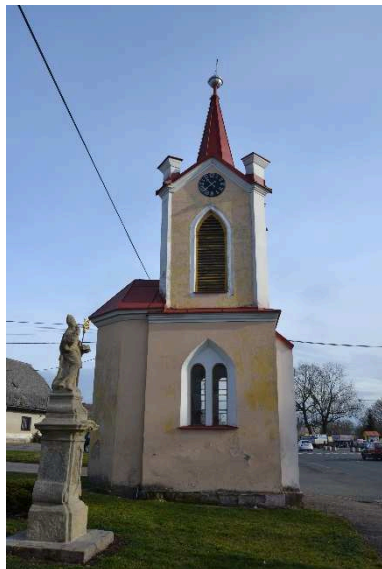
20. století přineslo i do naší obce celou řadu změn. V roce 1905 byla zprovozněna železniční trať ze Sudoměře do Sobotky, v letech 1902 – 1912 probíhala regulace Klenice, v roce ukončení 1. světové války byl zaveden do vesnice i elektrický proud. Je nutné však zmínit i to, že v obci nikdy nebyla základní škola, mateřská škola, ani lékař. Tyto služby byly zajišťovány v sousední obci Březno.

Pro vesnický život důležitým střediskem byla a zůstává hospoda. Ani naše obec v tomto není výjimkou. Na počátku 20. století byly v obci dvě hospody – čp. 66 Václava Cihláře, který při této hospodě provozoval i živnost řeznickou (v současné době sídlo firmy Motovohoz) a čp. 20 Marie Vodkové (nynější pohostinství Satelit). Ve vsi byli dva obuvníci (Jan Souček a Josef Novotný), kupeckou živnost provozovali Josef Horák v čp. 55 a Jan Hendrych v čp. 34. Dále ve vsi byl kovář – Josef Cidlina, kolářem byl K. Novák, krejčím František Čapek a sedlařinou se živili Václav Najman a J. Řezáč. Musíme zmínit i významnou osobnost pocházející z naší obce – obchodníka Antonína Vodku, který byl zvolen v roce 1863 starostou města Mladá Boleslav a byl jím až do roku 1870. Město Mladá Boleslav na svého prvního českého starostu nezapomnělo a jeho jméno nese ulice vedoucí ze Staroměstského náměstí – Vodkova. Tady si dovoluji zmínit nevýznamnou osobnost, ale tak trochu svéráznou postavu naší obce kmotra Josefa Antoše, který zemřel v roce 1941. Ten podle pamětníků sedával na lavičce u kapličky, každého oslovil a nikoho nezarmoutil. Chodil také do místní hospody, kde zakoupil věnec buřtů, omotal si ho kolem krku, zasedl ke kartám a poseděl, dokud byly buřty kolem krku. Samozřejmě k tomu nechybělo pivo, jehož množství bylo neuvěřitelných 49, nikdy ne 50!

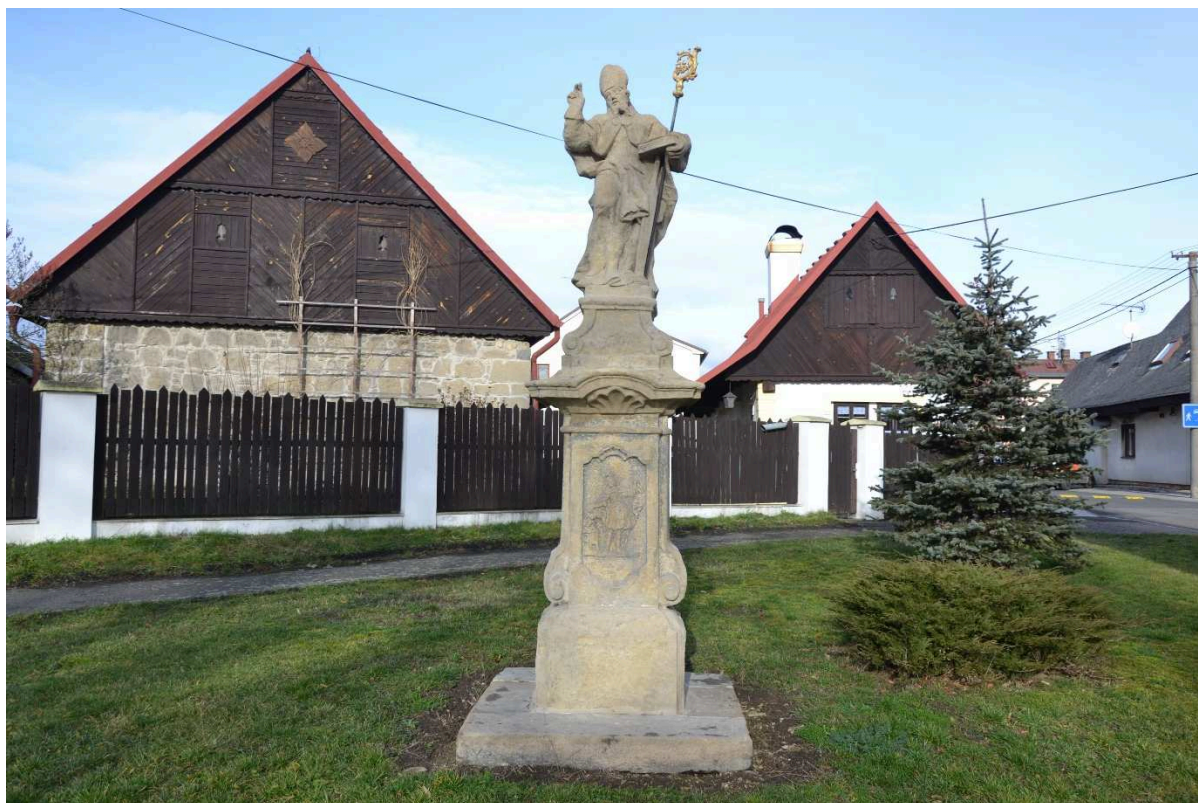
Z přelomu 19. a 20. století pochází také místní název „Na kuchyňkách“, který vznikl pro seskupení tří domků, jejichž obyvatelé byli zaměstnáni v kuchyni na březenském zámku a pro její potřebu také pěstovali zeleninu na svých zahrádkách. Dalším takovým místním názvem je „Za rybníčkem“ - lokalita za bývalým nebeským rybníkem. Z třicátých let 20. století pochází i vznik rybníčku zvaného „Jáchymák“, nazvaného podle jednoho z místních obyvatel, který se o jeho zřízení zasloužil.

Dominantou středu obce byla a zůstává kaple sv. Anny, s jejíž stavbou bylo započato na jaře roku 1866. Slavnostní svěcení kaple proběhlo 18. srpna 1867. Bohužel jarní bouře v roce 1896 způsobila vážné poškození kaple, byla poškozena střecha i věžní hodiny. Střecha byla sice opravena, ale časem do stavby zatékalo a tak došlo v roce

1921 k dalším opravám. Tehdy se kaple dočkala i nového zvonu, náhradou za ten, který byl rekvírován v roce 1917 v průběhu první světové války, a na jehož zakoupení přispěla i sbírka mezi místními občany.

V těsném sousedství kaple sv. Anny stojí barokní pískovcová plastika – socha sv. Vojtěcha, jejíž vznik spadá patrně do poloviny 18. století a jejíž autor není znám. Postava světce drží v levé ruce knihu a berlu, pravici zvedá k nebi a u nohou má kyj. Na soklu je jako reliéf zobrazen sv. Florián, patron proti ohni a vodě.

Další barokní plastika – socha sv. Jana Nepomuckého je umístěna na pravé straně před vjezdem do obce od Mladé Boleslavi, v lokalitě zvané „V děrách“. Originál pochází patrně z 2. poloviny 18. století, v současné době je umístěn v depozitáři a byl nahrazen replikou z umělého pískovce.

V parčíku před obecním úřadem je umístěn i pomník na památku spoluobčanů padlých v I. a II. světové válce.

Klidný mírový život mladé republiky a tím i život v naší obci však neměl dlouhého trvání. 15. březen 1939 a následně 2. světová válka přinesla do vsi všechny jevy, které každou válku a okupaci provázejí.

První poválečné volby v roce 1946 vyhrála komunistická strana, která ovládla i místní zastupitelské sbory – místní národní výbor. V roce 1949 bylo v obci založeno menšinové zemědělské družstvo, které fungovalo zhruba do r. 1973, kdy bylo sloučeno se zemědělským družstvem ve Březně. Tomu předcházelo v roce 1971 i nucené sloučení obce Židněves s obcí Březno. Židněves se stává jednou ze součástí obce Březno. Ve svazku s Březnem zůstala Židněves až do roku 1990, kdy bylo ve volbách konaných 24. listopadu zvoleno nové obecní zastupitelstvo. Obec Židněves se znovu stává samostatnou obcí.

O osamostatnění a odtržení od Března rozhodli občané v místním referendu, jemuž ovšem předcházely politické události 17. listopadu 1989, které urychlily pád komunistické moci ve státě. V Židněvsi vzniklo Občanské fórum.

Ze svobodných voleb vzešlo obecní zastupitelstvo v tomto složení:

Ladislav Matoušek – starosta

Pravoslav Nedoma – zástupce starosty

Josef Zámecký – zástupce starosty

Václav Syrový – hospodář

Václav Jakl – člen obecního zastupitelstva

Josef Souček – člen obecního zastupitelstva

Jiří Novotný – člen obecního zastupitelstva

Obecní zastupitelstvo s malými obměnami svých členů pracovalo po tři po sobě následující volební období až do roku 2002.

Rekonstrukcí hasičské zbrojnice byly získány prostory pro obecní úřad, kde vznikla i zasedací místnost. Obec zrealizovala akci veřejného vodovodu, bylo postupně dobudováno veřejné osvětlení a rozšířen místní rozhlas. Byla provedena celková oprava dominanty obce – kapličky. Byl zřízen chodník ze středu obce k trati Českých drah.

Významným úkolem zastupitelstva byla příprava výstavby kanalizace a čistírny odpadních vod, k níž se Židněves spojila s obcí Březno.

V novém volebním období (r. 2002 – 2006) bylo zvoleno následující zastupitelstvo obce:

Josef Hromádko – starosta

Ing. Milan Charvát – místostarosta

Milan Knížek – místostarosta

Milada Krajová – předsedkyně kontrolního výboru

PhDr. Irena Suchá – předsedkyně finančního výboru

Josef Košťák – člen obecního zastupitelstva

Martin Zámecký – člen obecního zastupitelstva

Od 1. 5. 2003 došlo ke změně na postu místostarosty, kde Milada Krajová vystřídala Ing. Milana Charváta, který nadále setrval jako člen. V dubnu 2004 rezignovala PhDr. Irena Suchá a za ni byla zvolena Eva Tichá, která současně převzala i funkci předsedkyně finančního výboru.

Nejvýznamnější akcí tohoto volebního období byla realizace tlakové kanalizace společně s obcí Březno. Přes značný finanční podíl státu (60 %) nebylo jednoduché zajistit zbývající finanční prostředky v celkové výši téměř 10 milionů korun. Celé finanční krytí zajistila obec ze svých rezerv částkou 4,5 milionu korun, občané obce prostřednictvím stavebního spoření obnosem ve výši 2 miliony korun a úvěrem ve výši 3,5 milionu korun. V roce 2004 bylo celé dílo dokončeno.

Kromě této akce bylo zrealizováno mnoho dalších, např. v roce 2003 byla zakoupena nová autobusová zastávka, v roce 2004 byl ve sportovním areálu zřízen tenisový kurt s tréninkovou zdí, hřiště na odbíjenou, dětské hřiště a v roce 2005 dřevěný přístřešek s posezením. V roce 2005 byla zakoupena replika sochy sv. Jana Nepomuckého a umístěna v lokalitě „V Děrách“, včetně vysázení nových lip, které byly zničeny požárem.

V červenci roku 2005 proběhly v obci oslavy výročí uplynutí 750 let od první písemné zmínky o existenci obce. U příležitosti této historické události byla vydána publikace, kterou vydalo obecní zastupitelstvo za vydatné pomoci boleslavského historika PhDr. Karla Herčíka.

Na podzim r. 2006 bylo pro nové volební období (2006-2010) bylo složení obecního zastupitelstva následující:

Josef Hromádko – starosta

Milada Krajová – místostarostka

Ing. Zdeněk Vácha – místostarosta

Milan Knížek – předseda kontrolního výboru

Eva Tichá - předsedkyně finančního výboru

Josef Zmrhal – člen obecního zastupitelstva

Lucie Šrajerová – členka obecního zastupitelstva

V tomto volebním období se mimo jiné začala připravovat rekonstrukce mostu přes Klenici, v souvislosti s tím bylo požádáno o vykácení 18 stromů podél stávající silnice. Obecním zastupitelstvem byl projednán i návrh přístavby obecního úřadu. Další akcí byla oprava chodníku podél tratě.

Na podzim r. 2010 bylo pro nové volební období (2010 – 2014) bylo složení obecního zastupitelstva následující:

Josef Hromádka – starosta

Milada Krajová – místostarostka

Ing. Zdeněk Vácha – místostarosta

Milan Knížek – předseda kontrolního výboru

Lenka Vondráčková - předsedkyně finančního výboru

Josef Zmrhal – člen obecního zastupitelstva

Eva Tichá – členka obecního zastupitelstva

Důležitým faktorem pro rozvoj obce bylo schválení územního plánu v roce 2012.

Byla dokončena rekonstrukce mostu přes Klenici, která přispěla ke zvýšení bezpečnosti provozu, zejména pro chodce. Další akce, které přispěly ke zlepšení života v naší obci, byly mimo jiné, rekonstrukce prostranství před prodejnou COOP Mnichovo Hradiště, oprava komunikace před i za pohostinstvím Satelit, zpevnění cesty k hřišti.

V návaznosti na tyto úpravy byla provedena i výsadba nové zeleně. Neméně důležitou akcí pro zkvalitnění sportovního vyžití bylo i rozšíření elektrorozvodů ve sportovním areálu, kdy obecní zastupitelstvo poskytlo sponzorský dar pro instalaci nové informační tabule na hřišti.

Za zmínku stojí i oprava kapličky a věžních hodin, dále i restaurátorské práce na soše sv. Vojtěcha.

Významnou událostí pro naši obec bylo schválení návrhu na znak a vlajku obce parlamentem České republiky v dubnu roku 2014.

7. listopadu 2014 na ustavujícím zasedání obecního zastupitelstva bylo pro nové volební období (2014 – 2018) složení obecního zastupitelstva následující:

Ing. Zdeněk Vácha – starosta

Luboš Jákl, Dis. – místostarosta

Stanislav Mertin – místostarosta

Dalibor Sobotka – předseda kontrolního výboru

Ing. Kateřina Rychlá - předsedkyně finančního výboru

Milan Lopatář – člen obecního zastupitelstva

Bc. Kateřina Lopatářová – členka obecního zastupitelstva

Do výhledového plánu nově zvoleného obecního zastupitelstva byly zařazeny tyto akce:

- dokončení rekonstrukce kapličky
- realizace protipovodňového valu „Na kuchyňkách“
- revitalizace rybníku Jáchymák
- úprava veřejné zeleně – revitalizace zeleně v oblasti „Na obci“, „U Jáchymáku“, „Za rybníčkem“ a „V jasanech“,
- rekonstrukce chodníku podle silnice I/16 a podél kolejí,
- výstavba nového chodníku podle závodu Vyrtých a.s.,
- rekonstrukce místních komunikací „u Knížků“ a „u Novotných“,
- dořešení problematiky meliorační strouhy protékající obcí – realizace protipovodňových opatření,
- rozšíření kapacity čističky odpadních vod z důvodu výstavby nových rodinných domů – řešeno ve spolupráci s obcí Březno,
- vybudování multikulturního zařízení,
- převod fotbalových kabin na obec Židněves

Do této doby bylo při psaní této kroniky čerpáno zejména ze zmíněné publikace PhDr. Herčíka a ze zápisů obecního zastupitelstva. Rokem 2015 bude zapisován již současný stav dění v obci. S ohledem na zásadní politické a ekonomické změny v našem státě, je možné s uspokojením konstatovat, že v Židněvsi zapustily kořeny firmy a instituce, které svou činností a kvalitou poskytovaných prací a služeb patří v regionu i mimo něj k velmi známým. V současné době mají svá sídla v naší obci tyto firmy:

Vyrtých, a.s. – výroba světel

ESSteel, s. r. o. - strojírenská výroba

Albixon, a.s. – prodej bazénů

Restaurace Satelit

Diesel Auto Junek, s. r. o. – autobazar

Plotové studio PP

Motovohoz.cz – internetová prodejna pro motorkáře

VTOS, a.s. – výkup druhotných surovin

Zemědělská akciová společnost Březno, a.s.

COOP, spotřební družstvo – prodejna potravin a smíšeného zboží

V obci je i místní knihovna. Bohužel není pamětníka, který by řekl, kdy přesně vznikla. Je však možné předpokládat, že se tak stalo již v době 1. republiky, kdy o zakládání knihoven ve vsích pečovala Okresní rada osvětová v Mladé Boleslavi, která měla své knihovnické oddělení. Zachovaly se záznamy z roku 1947 o půjčovném, tehdy byl knihovníkem Jan Souček. Dalším knihovníkem byl Jindřich Antoň, v polovině 60. let Antonie Radilová. Od roku 1973 až do roku 2013 v této činnosti pokračovala Amálie Charvátová. V současné době je knihovnicí Marie Váchová. I když v dnešní, možno říci „počítačové době“, není takový zájem o půjčování knih, přesto si myslíme, že tato činnost zůstává a snad i zůstane součástí života obce.

V návaznosti na to je důležité zmínit i spolky, které v obci fungují a významnou měrou se podílejí na životě v obci.

Vůbec nejstarším a stále existujícím spolkem je Sbor dobrovolných hasičů. Jeho vznik spadá ještě do Rakousko-uherské monarchie v roce 1879. Při příležitosti 100. výročí od jeho založení byly položeny základy i ke vzniku družstva žen, které bylo úspěšné v mnoha okrskových soutěžích. Současným velitelem sboru je Milan Knížek, vnuk jednoho z bývalých velitelů sboru Josefa Knížka.

Baráčnická obec pro Březno a okolí byla založena v roce 1929 a při svém založení měla 52 členů. Členská základna rychle stoupala a v roce 1932 již činila 175 členů. Během 2. světové války činnost baráčníků stagnovala, po skončení války došlo k jejímu oživení. I v současné době, přes pokles členů, se spolek podílí na různých akcích v obci. V čele baráčnické obce stojí rychtářka Marie Křemečková, obyvatelka naší obce.

Oddíl kopané v Židněvsi byl založen v roce 1952. Tak jako v případě obcí nebo zemědělského družstva došlo v roce 1974 ke sloučení fotbalistů fotbalového oddílu Židněves se Sokolem Březno. V současné době oddíl kopané zahrnuje nově vzniklá zapsaná společnost Sportovní klub, z. s., jejímž předsedou je František Ulrich.

Samostatný Rybářský spolek v Židněvsi byl založen v roce 1992. Jeho současným předsedou je Jiří Rajtr.

První zprávy o myslivosti v Židněvsi pocházejí podle pamětníků z roku 1938. K založení mysliveckého spolku došlo v obci v roce 1946. V roce 1979 se myslivecké sdružení při současném slučování honiteb spojilo s Mysliveckým sdružením v Sukoradech. V současné době jsou jeho členy již jenom dva občané naší obce, Václav Charvát (bývalý dlouholetý předseda spolku), a Jaroslav Vaníček.

Tenisový oddíl byl založen v roce 2004. Ve spolupráci s obecním úřadem každoročně pořádá tenisové turnaje ve čtyřhře mužů a žen. V současné době vede tento oddíl Ing. Zdeněk Vácha.

Všechny shora uvedené spolky se významnou měrou podílejí na životě obce. Vesnický život obnáší i tradiční akce, které se promítají do jednotlivých ročních období.

V roce 2015 se konaly plesy hasičů, baráčníků a fotbalistů, z kapacitních důvodů v sokolovně v Březně.

Jediným plesem, který se konal v místní restauraci Satelit, byl dětský maškarní ples. Velká účast a spokojenost dětí byla dokladem, že se akce vydařila a určitě bude pokračovat i v dalších letech.

Další tradiční akcí je pálení čarodějnic, hasiči pořádali 23. května výlet do Českého ráje s titulem „Hasič na kole“.

Dne 16. srpna byla uspořádána taneční zábava skupiny „Luboše Oháněla“, která byla opět hojně navštívena jak místními, tak i z širokého okolí.

Všechny spolky se již tradičně zapojují do akce pro děti - rozloučení s prázdninami, které se letos uskutečnilo 29. srpna na hřišti za velké účasti malých i velkých. Na tuto akci navazovalo posezení pro dospělé s názvem „Kýta“.

Na podzim se uskutečnily dva tenisové turnaje, a to 6. září pro ženy a 19. září pro muže.

Další oblíbenou akcí pro děti je Mikulášská nadílka, kterou uspořádal spolek dobrovolných hasičů za přispění obecního úřadu.

Neměli bychom zapomenout na vánoční setkání občanů u vyzdobeného vánočního stromku před obecním úřadem, s kterým bylo započato v roce 1995 a které se již stalo tradicí. Jako každý rok proběhlo 24. prosince od 15 hodin (letos s nově vyzdobeným stromem), kdy lidé už mají čas na krátké setkání, zahřátí se u svařeného vína, děti dostaly od obecního úřadu malé dárečky a všichni si popřáli krásné prožití vánoc.

Na závěr roku se uskutečnila již tradiční akce s velkou účastí - pochod Českým rájem, který se konal před oslavou Silvestra, 30. 12. 2015.

V roce 2015 přibýlo do naší obce 9 nově narozených občánků, a to:

- Alžběta Klacková, nar. 1. května, čp. 142
- Jitka Novotná, nar. 25. května, čp. 155
- Adam Kodera, nar. 26. července, čp. 66
- Matyáš Böhm, nar. 27. srpna, čp. 53
- Tomáš Petříček, nar. 6. října, čp. 156
- Šarlota Jakubcová, nar. 9. října, čp. 69
- Sára Baronová, nar. 10. listopadu, čp. 134
- Marek Navrátil, nar. 16. listopadu, čp. 59
- Pravoslav Svárovský, nar. 11. prosince, čp. 14

Naopak, naše řady v tomto roce opustili tito občané:

- Jiří Novotný, 58 let, posledně bytem čp. 111, zemřel 14. února
- Božena Šrajerová, 91 let, posledně bytem čp. 77, zemřela 25. září
- Stanislav Vilím, 83 let, posledně bytem čp. 18, zemřel 4. prosince

K 31. prosinci roku 2015 v Židněvsi žije trvale 354 občanů (133 mužů, 149 žen a 72 dětí do 15 let). Nejstaršími občany jsou paní Hana Vilímová, narozená v červenci r. 1930, paní Marie Tichá, narozená v srpnu 1930 a pan Václav Syrový, narozený v květnu 1930.

Na závěr roku 2015 je nutné také zmínit letošní počasí. Tento rok byl mimořádně teplý, s ním související sucho, které zapříčinilo i úbytek vody v Klenici a dokonce i nebeský rybník zcela zanikl. Můžeme říci, že v období od května do října v naší obci nepršelo.

V obci v tomto roce došlo, bohužel, i k požáru altánu u domu čp. 18. Naštěstí nevznikla velká škoda, zejména zásluhou včasného zásahu hasičů, na kterém se podílela i zásahová jednotka z Března.

Z politického hlediska byl rok 2015 bohužel i rokem stoupající agresivity islámského státu, válečných konfliktů a s tím související i obrovský nárůst migrace z ohrožených států do Evropy. Naši obce se prozatím tato migrační vlna nedotkla.